

Zaak C-232/24 [Kosmiro]ⁱ**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

27 maart 2024

Verwijzende rechter:

Korkein hallinto-oikeus (Finland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

22 maart 2024

Appellante:

A Oy

Andere partij in de procedure:

Veronsaajien oikeudenvontayksikkö

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS Voorlopige beslissing [OMISSIS]**(HOOGSTE
BESTUURSRECHTER,
FINLAND)****Voorwerp**

Verzoek om een prejudiciële beslissing aan het Hof van Justitie van de Europese Unie krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)

Appellante

A Oy

Andere partij in de procedure

Veronsaajien oikeudenvontayksikkö (dienst ter bescherming van de rechten van de ontvangers van belastinginkomsten)

Bestreden besluit

Keskusverolautakunta (centrale belastingcommissie) 25 oktober 2022 nr. 47/2022

Beslissing van de Korkein hallinto-oikeusⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

De Korkein hallinto-oikeus heeft besloten om de behandeling van de zaak te schorsen en het Hof krachtens artikel 267 VWEU om een prejudiciële beslissing te verzoeken over de uitlegging van richtlijn 2006/112/EG van de Raad betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde. Het verzoek om een prejudiciële beslissing is noodzakelijk om uitspraak te kunnen doen in de bij de Korkein hallinto-oikeus aanhangige zaak.

Voorwerp van het hoofdgeding en relevante feiten

(1) De vennootschap A Oy (hierna ook: „appellante” of „factor”) heeft de Keskusverolautakunta (hierna: „centrale belastingcommissie”) verzocht om een ruling over de btw-behandeling van de vergoedingen die zij aan haar klanten voor factoring in rekening brengt. De vennootschap is vervolgens bij de Korkein hallinto-oikeus opgekomen tegen de ruling van de centrale belastingcommissie, voor zover die daarin het standpunt heeft ingenomen dat de door deze vennootschap in rekening gebrachte vergoedingen een tegenprestatie vormen voor de verlening van een krediet, een van btw vrijgestelde financiële dienst.

Uiteenzetting van de relevante feiten van het verzoek om een ruling

(2) In het verzoek om een ruling worden de relevante feiten als volgt beschreven. Het is aan de Korkein hallinto-oikeus om het geding op basis van deze beschrijving te beslechten.

(3) De vennootschap A Oy verleent financiële diensten als onderdeel van haar bedrijfsactiviteiten. Factoring is goed voor het merendeel van haar activiteiten. Zij is in handen van B AB, de overkoepelende moedermaatschappij van de groep waartoe zij behoort en die soortgelijke vergunningsplichtige activiteiten in Zweden uitoefent.

(4) De zakelijke klanten van de vennootschap A Oy zijn doorgaans actief in sectoren waar vorderingen een korte omlooptijd hebben. Met een factoringovereenkomst beoogt een zakelijke klant onmiddellijk te beschikken over de verwachte geldmiddelen uit gefactureerde vorderingen, en niet pas na het verstrijken van de in de betalingsvoorwaarden van zijn facturen vastgestelde betalingstermijn. Bovendien bespaart factoring de zakelijke klanten van een factor de moeite om uitstaande facturen in te vorderen of aanmaningen te sturen. In het geval van vorderingen waarvoor een beroep op factoring wordt gedaan, betreft het onbetwiste gefactureerde vorderingen uit hoofde van de bedrijfsactiviteiten van de zakelijke klanten van de factor.

Factoring via factuurfinanciering

(5) In het geval van factoring via verpanding, ook wel factuurfinanciering genoemd, kent de factor een financiering toe aan zijn klant door hem binnen een welomlijnd kader een krediet te verlenen in ruil voor uitstaande vorderingen. De factor bepaalt het maximumbedrag van het krediet aan de hand van een risicoanalyse van de bedrijfsactiviteiten van de klant. De factor heeft voorts het

recht om de vorderingen te kiezen die hij als basis voor de financiering aanvaardt, dat wil zeggen in ruil waarvoor hij een krediet verleent aan zijn klant. Wanneer een vordering met het oog op kredietverlening wordt aanvaard, betaalt de factor, afhankelijk van de overeengekomen loan-to-value-ratio, een deel van het bedrag van de vordering aan de klant, verminderd met de aan hem toekomende vergoeding. De loan-to-value-ratio kan de volledige nominale waarde van de vorderingen dekken of lager zijn.

(6) In het geval van factuurfinanciering dienen de vorderingen van de klant als onderpand voor de door de factor verstrekte financiering. De klant blijft schuldeiser ten aanzien van de schuldenaren (of debiteuren) van de facturen en het wanbetalingsrisico bij insolventie van de debiteuren blijft bij hem berusten.

(7) Aan de debiteuren van de klant wordt een verklaring van overdracht van de aan de factor verpande vorderingen toegezonden, die zij dientengevolge bij opeisbaarheid ervan aan hem moeten betalen. Het door de factor aan zijn klant verstrekte krediet vermindert naarmate hij betalingen van de debiteuren ontvangt.

(8) De factor is verantwoordelijk voor het versturen van aanmaningen tot betaling van de aan hem verpande vorderingen en voor de buitengerechtelijke incasso. Wanneer de factor binnen een bepaalde termijn, veelal binnen 18 dagen na opeisbaarheid, geen betaling ontvangt van een aan het krediet ten grondslag liggende vordering of wanneer hij ervan uitgaat dat die vordering niet zal worden gehonoreerd, kan hij deze vordering in mindering brengen op het totale bedrag van de aanvaarde vorderingen met het oog op kredietverlening. Op grond van de financieringsovereenkomst moet de klant het uiteindelijke bedrag van een in mindering gebrachte vordering aan de factor betalen.

Factoring via cessie van vorderingen

(9) In het geval van factoring via cessie van vorderingen verbindt de factor zich tot koop van de gefactureerde vorderingen van de klant. Tussen de factor en de klant wordt een globaal plafond overeengekomen, dat wil zeggen het maximumbedrag waarvoor de factor de verbintenis aangaat om vorderingen van de klant te kopen. Dit maximumbedrag wordt bepaald aan de hand van een door de factor verrichte risicoanalyse van de bedrijfsactiviteiten van de klant.

(10) In het kader van de factoringovereenkomst verstrekt de klant de gegevens van de nog niet opeisbare vorderingen die hij aan de factor wenst te verkopen. De factor heeft het recht om de vorderingen te kiezen waarvan hij de cessie aanvaardt. Zodra een vordering in het kader van de factoringovereenkomst is aanvaard, zal de factor volgens de contractuele voorwaarden van die overeenkomst voor de aan hem gecedeerde vordering een bedrag aan de klant betalen dat overeenstemt met de volledige nominale waarde van die vordering dan wel met een deel van de nominale waarde van de factuur.

(11) In het geval van factoring via cessie van vorderingen worden de eigendom van de vorderingen en het wanbetalingsrisico bij insolventie van de debiteuren overgedragen aan de factor.

Factoringvergoedingen

(12) In de overeenkomst tussen de factor en de klant worden de aan de factor toekomende vergoedingen vastgesteld. De qua bedrag hoogste vergoedingen zijn de financieringscommissie en de aanvangsvergoeding.

(13) De *financieringscommissie* is een procentueel uitgedrukte vergoeding die aan de factor toekomt voor elke vordering die onder de overeenkomst valt. Deze commissie wordt berekend aan de hand van de betalingstermijn van de vorderingen, en wel derwijze dat zij des te hoger is naarmate de tussen de klant en de debiteur overeengekomen betalingstermijn van de gecedeerde vordering langer is. De hoogte van de commissie is ook mede afhankelijk van de kredietwaardigheid van de klant en diens debiteuren.

(14) In het geval van factoring via factuurfinanciering kan bij een loan-to-value-ratio van 100 % bijvoorbeeld worden overeengekomen dat de factor een commissie ontvangt van één procent van elke vordering met een betalingstermijn van dertig dagen, zodat de factor voor elke aan hem verpande vordering met een nominale waarde van 100 EUR een lening ten bedrage van 99 EUR aan de klant verstrekt. In dit geval betaalt de klant een financieringscommissie van één EUR aan de factor. Het resterende bedrag ontvangt de factor hetzij rechtstreeks van de debiteur bij opeisbaarheid van de verpande vordering, hetzij uiteindelijk van de klant.

(15) In het geval van factoring via cessie van vorderingen wordt het bedrag van de financieringscommissie op dezelfde wijze berekend als bij factoring via factuurfinanciering. In beide gevallen moet de commissie aan de factor worden vooruitbetaald.

(16) De *aanvangsvergoeding* is de door de klant aan de factor betaalde vaste vergoeding voor de gemaakte kosten in verband met het opzetten en opstarten van het factoringproces, daaronder begrepen de kosten voor de naleving van verplichtingen op het gebied van anti-witwasregelgeving.

(17) Daarnaast brengt de factor onder meer de volgende vergoedingen in rekening:

- De *limietvergoeding* is een vergoeding die wordt uitgedrukt als een percentage van de kredietlimiet die de factor aan de klant heeft toegekend en waarover deze kan beschikken. Het bedrag van de limietvergoeding wordt berekend aan de hand van de maximale kredietlimiet. Het betreft een vergoeding die de factor ontvangt voor het toekennen van die kredietlimiet aan de klant.

- De *maandelijkse of jaarlijkse vergoeding* is een vergoeding voor het lopende beheer van de overeenkomst.
- De *factuurverwerkingsvergoeding* is een vaste vergoeding voor elke gefactureerde vordering. Deze vergoeding dekt de kosten die de factor maakt voor het overdragen en beheren van vorderingen.
- De *jaarlijkse vergoeding voor het klantenportaal* is een vergoeding voor de internetpagina's die ter beschikking staan van de klanten. Klanten die voor deze service hebben gekozen, kunnen via dit portaal gefinancierde of gekochte facturen bekijken en onder meer rekeningoverzichten ontvangen.
- De *incassoprovisie* is een vergoeding voor het innen van facturen, die de factor voornamelijk aan debiteuren in rekening brengt, maar in sommige gevallen echter ook aan zijn eigen klanten.
- De *vergoeding voor snelle betaling* is een vergoeding die de factor in rekening brengt aan klanten die sneller over geldmiddelen willen beschikken dan volgens de betalingspraktijk van de factor gebruikelijk is.
- De *ratingvergoeding* is een vergoeding voor het opstellen van ratings op het tijdstip dat de klantrelatie tot stand komt. Deze vergoeding wordt in rekening gebracht voor de beoordeling van de kredietwaardigheid, zowel van de klant als van diens zakelijke klanten (debiteuren).

Ruling van de centrale belastingcommissie van 25 oktober 2022 voor het tijdvak van 25 oktober 2022 tot en met 31 december 2023

(18) Zowel in het geding over factoring via factuurfinanciering als in het geding over factoring via cessie van vorderingen heeft de centrale belastingcommissie een gelijklopende ruling aan de factor toegezonden. Daarin heeft zij erop gewezen dat de vergoedingen die de factor aan haar klanten in rekening brengt, aan btw onderworpen zijn voor zover zij een tegenprestatie vormen voor diensten op het gebied van beheer en inning van vorderingen. Volgens de centrale belastingcommissie vormen de door de factor in rekening gebrachte financieringscommissie, limietvergoeding, vergoeding voor snelle betaling, ratingvergoeding en aanvangsvergoeding deels een tegenprestatie voor een vrijgestelde financiële dienst.

(19) In haar besluit heeft de centrale belastingcommissie aangegeven dat vanaf het tijdstip dat de vorderingen aan de factor zijn verpand als zekerheid voor het aan de klant verstrekte krediet of door de factor zijn gekocht, de betaling van de facturen daadwerkelijk uitsluitend aan de factor kan worden gedaan. Hieruit volgt dat de factor de vorderingen beheert en toezicht houdt op de in dat verband ontvangen betalingen. Hij kan ook taken uitvoeren in verband met de inning van die vorderingen. In zoverre betreft het hier aan btw onderworpen diensten, zowel in het geval van factoring via factuurfinanciering als in het geval van factoring via cessie van vorderingen.

(20) Voor zover de factor zijn klanten daarentegen financiering verstrekt binnen een klantspecifieke limiet, is er sprake van verlening van krediet en dus van een vrijgestelde financiële dienst, zowel in het geval van factoring via factuurfinanciering als in het geval van factoring via cessie van vorderingen. De financieringscommissie, de limietvergoeding, de vergoeding voor snelle betaling en de ratingvergoeding moeten worden aangemerkt als tegenprestatie voor het verrichten van deze financiële dienst.

(21) De aanvangsvergoeding is een vergoeding voor het verrichten van diensten in verband met het opzetten en opstarten van het factoringproces. Bijgevolg vormt de aanvangsvergoeding een tegenprestatie voor het verrichten van zowel aan btw onderworpen als vrijgestelde diensten en moet zij derhalve worden opgesplitst in een aan btw onderworpen en vrijgesteld gedeelte.

Voorwerp van het hoofdeding

(22) Met haar hoger beroep bij de Korkein hallinto-oikeus vordert appellante vernietiging van het besluit van de centrale belastingcommissie, voor zover deze zich daarin op het standpunt heeft gesteld dat de door appellante in het kader van factoring via factuurfinanciering en factoring via cessie van vorderingen in rekening gebrachte financieringscommissie, limietvergoeding, vergoeding voor snelle betaling, ratingvergoeding en aanvangsvergoeding geheel of gedeeltelijk vergoedingen vormen voor een financiële dienst die op grond van § 41 Arvonlisäverolaki (btw-wet) van btw is vrijgesteld. In een nieuwe ruling moet dienaangaande worden vastgesteld dat de financieringscommissie en de overige genoemde vergoedingen een tegenprestatie vormen voor de inning en het beheer van vorderingen of voor het verrichten van andere aan btw onderworpen diensten.

(23) Ter ondersteuning van haar betoog voert appellante aan dat het hoofddoel van factoring via factuurfinanciering erin is gelegen om klanten te ondersteunen in het beheer van hun vorderingen en om de betaling en inning ervan veilig te stellen. De voor deze dienst in rekening gebrachte financieringscommissie en de overige genoemde vergoedingen moeten integraal worden aangemerkt als een tegenprestatie voor het verrichten van een aan btw onderworpen dienst. Voor zover een bepaald gedeelte van de voor deze dienst in rekening gebrachte vergoedingen aan te merken zou zijn als tegenprestatie voor een vrijgestelde financiële dienst, kan dit hooguit gelden voor de limietvergoeding, aangezien alleen deze een procentueel uitgedrukte vergoeding vormt voor de aan de klant toegekende kredietlimiet, dat wil zeggen voor een financiering die de klant op verzoek kan verkrijgen.

(24) Volgens appellante is er in het geval van factoring via cessie van vorderingen geen sprake van verlening van een krediet, aangezien zij vorderingen van klanten koopt en er daarbij geen schuldverhouding tussen haar en de klanten ontstaat. In het kader van deze dienstverlening wordt er geen kapitaal ter beschikking van de klant gesteld. In het licht van de inhoud van deze dienstverlening moeten de hiervoor in rekening gebrachte financieringscommissie

en de overige genoemde vergoedingen integraal worden aangemerkt als in rekening gebrachte vergoedingen voor het verrichten van een aan btw onderworpen dienst.

(25) De *Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö* (dienst ter bescherming van de rechten van de ontvangers van belastinginkomsten) concludeert tot verwerping van het hoger beroep. Volgens deze dienst verleent de klant in het geval van factoring via factuurfinanciering een pandrecht op zijn vorderingen aan de factor. De financieringscommissie en de limietvergoeding berusten op het feit dat de klant de mogelijkheid heeft om van de factor een krediet te verkrijgen in ruil voor zijn vorderingen. De in het geval van factoring via factuurfinanciering in rekening gebrachte financieringscommissie en de overige aan de orde zijnde vergoedingen vormen de tegenprestatie voor de verlening van het krediet.

(26) Volgens voornoemde dienst brengt de factor in het geval van factoring via cessie van vorderingen een vergoeding in rekening voor de koop van gefactureerde vorderingen. In dit opzicht is er sprake van een aan btw onderworpen inning van schuldvorderingen. Daartegenover staat dat de financieringscommissie en de overige aan de orde zijnde vergoedingen, gelet op de omvang van de dienstverlening, kunnen worden aangemerkt als vrijgestelde vergoedingen. In dit verband vormen deze vergoedingen tegenprestaties voor de terbeschikkingstelling van kapitaal aan de klant. Het feit dat alle genoemde vergoedingen verband houden met de overdracht van geldmiddelen door de factor aan de klant, rechtvaardigt vrijstelling van btw. Deze diensten kunnen worden beschouwd als losstaand van de koop van vorderingen.

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht en nationale rechtspraak

Arvonlisäverolaki (1501/1993)

(27) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (hierna: „btw-richtlijn”) en de voordien geldende Zesde richtlijn (77/388/EEG) van de Raad van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der lidstaten inzake omzetbelasting - Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde: uniforme grondslag (hierna ook: „Zesde richtlijn”) zijn in Fins recht omgezet door de op 1 juni 1994 in werking getreden *Arvonlisäverolaki (1501/1993)* [wet (1501/1993) betreffende de belasting over de toegevoegde waarde; hierna: „btw-wet”) en de latere wijzigingen ervan.¹

(28) Overeenkomstig § 1, lid 1, punt 1, van de btw-wet wordt over alle goederenleveringen en diensten die in Finland in het kader van een bedrijfsactiviteit zijn verricht, btw aan de staat afgedragen.

¹ <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=arvonliS%C3%A4vero%20laki> [noot van de vertaler: elektronische verwijzing naar de in het Fins gestelde geconsolideerde versie van de btw-wet].

(29) Volgens § 18, lid 2, van de btw-wet wordt onder verkoop van een dienst verstaan, het onder bezwarende titel verrichten van een dienst of van elke andere prestatie.

(30) Overeenkomstig § 41 van de btw-wet is de verkoop van financiële diensten niet aan btw onderworpen.

(31) Volgens § 42, lid 1, punt 2, van de btw-wet worden onder financiële diensten verstaan, het verstrekken van leningen en het verstrekken van andere vormen van financiering.

(32) Overeenkomstig § 42, lid 1, punt 3, van de btw-wet wordt onder financiële dienst verstaan, het beheer van kredieten door degene die ze heeft verleend.

Rechtspraak van de Korkein hallinto-oikeus

(33) In de zaak die heeft geleid tot beslissing *KHO 2013:129*² van de Korkein hallinto-oikeus legde een bedrijf zich voornamelijk toe op factoring. Het kocht gefactureerde vorderingen van zijn klanten en droeg het wanbetalingsrisico ingeval van insolventie van debiteuren. Als vergoeding voor de factoringdiensten bracht het zijn klanten een jaarlijkse vergoeding in rekening voor het gebruik van die diensten, een vaste beheervergoeding per factuur en een procentueel berekende vergoeding op basis van het bedrag van de vorderingen. Met inachtneming van de bepalingen van de btw-richtlijn betreffende de verkoop van financiële diensten en de inning van vorderingen en onder verwijzing naar de rechtspraak van het Hof over de uitlegging daarvan, is de Korkein hallinto-oikeus tot de slotsom gekomen dat de activiteiten van het bedrijf moesten worden aangemerkt als aan btw onderworpen inning van vorderingen waarop de vrijstelling van financiële diensten in de zin van de btw-wet en de btw-richtlijn niet van toepassing was. Bijgevolg diende het bedrijf btw te voldoen over de aan zijn klanten in rekening gebrachte jaarlijkse vergoeding, beheervergoeding en procentueel berekende vergoeding.

(34) In de zaak die heeft geleid tot beslissing *KHO 2022:17*³ van de Korkein hallinto-oikeus legde een bedrijf zich toe op zogenaamde „oneigenlijke” factoring, waarbij klanten hun vorderingen uit leveringen en diensten aan het bedrijf cedeerden en daarvoor een bedrag betaalden dat overeenkwam met dat van de gecedeerde vorderingen minus de voor de dienstverlening in rekening gebrachte vergoeding. De vorderingen uit leveringen en diensten dienden als zekerheid voor het door het bedrijf aan zijn klanten toegekende krediet. De aan het bedrijf gecedeerde (sic) facturen werden voldaan op de rekening van het bedrijf dat ook instond voor aanmaning en invordering in geval van wanbetaling door de debiteur.

² <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2013/201302530> [noot van de vertaler: elektronische verwijzing naar de in het Fins gestelde aangehaalde beslissing].

³ <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2022/202200313h> [noot van de vertaler: elektronische verwijzing naar de in het Fins gestelde aangehaalde beslissing].

Het wanbetalingsrisico bleef berusten bij de klanten en het bedrijf had het recht om het bedrag van de vordering te innen bij zijn klanten wanneer de gecedeerde vordering uit leveringen en diensten niet binnen – afhankelijk van de overeenkomst – 14 tot en 30 dagen na opeisbaarheid ervan was voldaan. Als tegenprestatie voor zijn diensten bracht het bedrijf zijn klanten een procentueel berekende vergoeding op basis van het bedrag van de vorderingen, een commissie en in voorkomend geval ook een beheervergoeding per factuur in rekening.

(35) In zijn beslissing KHO 2022:17 heeft de Korkein hallinto-oikeus gesteld dat de klanten van het bedrijf via de diensten ervan een bedrag ter beschikking hadden gekregen dat overeenkwam met dat van hun vorderingen uit leveringen en diensten, ook al hadden hun eigen klanten nog niet betaald. In dit opzicht was de activiteit van het bedrijf naar haar aard aan te merken als het verstrekken van leningen in de zin van § 42, lid 1, punt 2, van de btw-wet dan wel als de verlening van kredieten in de zin van artikel 135, lid 1, onder b), van de btw-richtlijn. De Korkein hallinto-oikeus heeft geoordeeld dat de door het bedrijf verrichte diensten op het gebied van kredietverstrekking niet konden worden beschouwd als een nevendienst van de aangeboden diensten op het gebied van inning van vorderingen en dat de oneigenlijke factoringdienst, die het verstrekken van leningen en de inning van vorderingen omvatte, voor btw-doeleinden niet kon worden beschouwd als een ondeelbare economische prestatie. De fiscale behandeling van deze dienstverrichtingen hoorde bijgevolg afzonderlijk en autonoom te worden vastgesteld. Bijgevolg was het bedrijf niet verplicht om btw te voldoen over de aan zijn klanten in rekening gebrachte commissie, voor zover die commissie de tegenprestatie voor de verlening van het krediet vormde.

Aangevoerde bepalingen van Unierecht en rechtspraak van het Hof

Btw-richtlijn

(36) Overeenkomstig artikel 2, lid 1, onder c), van de btw-richtlijn zijn de diensten die binnen het grondgebied van een lidstaat door een als zodanig handelende belastingplichtige onder bezwarende titel worden verricht, aan de btw onderworpen.

(37) Volgens artikel 9, lid 1, eerste alinea, van de btw-richtlijn wordt als „belastingplichtige” beschouwd eenieder die, op ongeacht welke plaats, zelfstandig een economische activiteit verricht, ongeacht het oogmerk of het resultaat van die activiteit. Volgens artikel 9, lid 1, tweede alinea, van deze richtlijn worden als „economische activiteit” beschouwd, alle werkzaamheden van een fabrikant, handelaar of dienstverrichter, met inbegrip van de winning van delfstoffen, de landbouw en de uitoefening van vrije of daarmee gelijkgestelde beroepen. Als economische activiteit wordt in het bijzonder beschouwd de exploitatie van een lichamelijke of onlichamelijke zaak om er duurzaam opbrengst uit te verkrijgen.

(38) Overeenkomstig artikel 24, lid 1, van de btw-richtlijn wordt als „dienst” beschouwd elke handeling die geen levering van goederen is.

(39) Volgens artikel 135, lid 1, onder b), van de btw-richtlijn verlenen de lidstaten vrijstelling voor de verlening van kredieten en de bemiddeling inzake kredieten, alsmede het beheer van kredieten door degene die deze heeft verleend.

(40) Overeenkomstig artikel 135, lid 1, onder d), van de btw-richtlijn verlenen de lidstaten vrijstelling voor handelingen, bemiddeling daaronder begrepen, betreffende deposito's, rekening-courantverkeer, betalingen, overmakingen, schuldvorderingen, cheques en andere handelspapieren met uitzondering van de inning van schuldvorderingen.

Rechtspraak van het Hof

Invordering van schuldvorderingen, meer bepaald eigenlijke factoring, en koop van schuldvorderingen

(41) In zijn arrest van 6 maart 2003, *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring* (C-305/01, EU:C:2003:377), heeft het Hof zich gebogen over de btw-behandeling van factoring. Dit arrest betrof zogenaamde „eigenlijke” factoring, waarbij de factor met betrekking tot de gekochte vorderingen het debiteurenrisico op zich neemt zonder recht van regres op zijn klanten. Dit arrest bevat tevens vaststellingen met betrekking tot oneigenlijke factoring.

(42) Volgens genoemd arrest moet de Zesde richtlijn (77/388/EEG) aldus worden uitgelegd dat een marktdeelnemer die schuldvorderingen koopt en daarbij het debiteurenrisico op zich neemt en die zijn klanten in ruil daarvoor een vergoeding aanrekent, een economische activiteit uitoefent in de zin van de artikelen 2 en 4 van die richtlijn. Bovendien is een economische activiteit waarbij een marktdeelnemer schuldvorderingen koopt en daarbij het debiteurenrisico op zich neemt en die zijn klanten in ruil daarvoor een vergoeding aanrekent, „invordering van schuldvorderingen” in de zin van artikel 13, B, sub d, punt 3, in fine, van de Zesde richtlijn (77/388), en is derhalve uitgesloten van de bij die bepaling ingevoerde vrijstelling.

(43) Uit de punten 15, 17 en 18 van dit arrest volgt dat de factor het nominale bedrag van de gekochte vorderingen aan de klant moest vergoeden. Op die betaling werd een factoringcommissie van 2 % en een delcredereprovisie van 1 % in mindering gebracht. De klant had zich er bovendien toe verbonden om rente aan de factor te betalen. Het delcredere werd geacht te zijn ingetreden wanneer een debiteur 150 dagen na de vervaldag van de betrokken factuur nog niet had betaald.

(44) Blijkens de punten 49, 50 en 52 van genoemd arrest verrichtte de factor een dienst voor de klant, die er in wezen in bestond dat hij deze laatste ontlastte van het innen van de vorderingen en van het risico dat die vorderingen niet werden gehonoreerd. De factoringcommissie en de delcredereprovisie vormden de

daadwerkelijke tegenprestatie voor de door de factor uitgeoefende economische activiteit, namelijk de diensten die hij aan de klant verleende. Activiteiten inzake eigenlijke factoring zoals die in het hoofdgeding aan de orde waren, moesten dan ook worden geacht binnen de toepassingsfeer van de btw te vallen.

(45) Uit punt 75 van hetzelfde arrest volgt dat aan uitzonderingen op een afwijkingsbepaling, namelijk inzake vrijstelling, een ruime uitlegging moet worden gegeven. In de Engelse en Zweedse taalversie van de Zesde richtlijn zag het in de laatste zinsnede van artikel 13, B, sub d, punt 3, ervan genoemde begrip „factoring” zowel op eigenlijke als oneigenlijke factoring. Uit punt 77 van dit arrest volgt dat het begrip „invordering van schuldvorderingen” in de andere taalversies aldus moet worden uitgelegd dat het alle vormen van factoring omvat. Naar haar objectieve aard heeft factoring namelijk tot wezenlijk doel, schuldvorderingen van een derde in te vorderen en te innen. Factoring moet dan ook slechts worden beschouwd als een variant van het meer algemene begrip „invordering van schuldvorderingen”, ongeacht de wijze waarop zij wordt verricht.

(46) Volgens de rechtspraak van het Hof doelt het begrip „invordering van schuldvorderingen” in de zin van artikel 13, B, sub d, punt 3, van de Zesde richtlijn op financiële handelingen strekkende tot het verkrijgen van de betaling van een geldschuld [zie arrest van het Hof van 28 oktober 2010, Axa UK plc (C-175/09, EU:C:2010:646, punt 31), en reeds aangehaald arrest MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, punt 78].

(47) Volgens het arrest van het Hof van 14 juli 2011, GFKL Financial Services (C-93/10, EU:C:2011:700), moeten de artikelen 2, punt 1, en 4 van de Zesde richtlijn aldus worden uitgelegd dat een marktdeelnemer die voor eigen risico onvoldane schuldvorderingen koopt voor een prijs beneden de nominale waarde, geen dienst onder bezwarende titel verricht in de zin van voormeld artikel 2, punt 1, en geen onder de werkingssfeer van die richtlijn vallende economische activiteit verricht wanneer het verschil tussen de nominale waarde van die schuldvorderingen en de koopprijs ervan de daadwerkelijke economische waarde van de schuldvorderingen op het moment van overdracht weerspiegelt.

(48) In de punten 21 en 22 van dit arrest verwees het Hof naar zijn arrest in de zaak MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring en bracht het in herinnering dat in het kader van de overdracht van schuldvorderingen die aan de orde was in de zaak waarin voormeld arrest was gewezen, de cessionaris van de schuldvorderingen zich ertoe had verbonden factoringdiensten te verrichten ten behoeve van de cedent, waarvoor hij als tegenprestatie een vergoeding had ontvangen, te weten een factoringcommissie en een delcrederevergoeding. Volgens de uiteenzetting van de feiten in de zaak GFKL Financial Services had de cessionaris van de schuldvorderingen, anders dan in de zaak waarin het arrest MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring was gewezen, van de cedent echter geen tegenprestatie ontvangen, zodat hij geen economische activiteit verrichtte in de zin van artikel 4 van de Zesde richtlijn, noch een dienst in de zin van artikel 2, punt 1, van die richtlijn.

Verlening van kredieten

(49) Volgens de rechtspraak van het Hof zijn de uit hoofde van artikel 135, lid 1, onder b), van de btw-richtlijn vrijgestelde handelingen gedefinieerd op basis van de aard van de geleverde diensten en niet op basis van de verrichter of de ontvanger van de dienst, zodat de toepassing van deze vrijstellingen niet afhangt van de status van de entiteit die deze diensten verricht [zie bijvoorbeeld arrest van het Hof van 17 december 2020, Franck d. d. Zagreb (C-801/19, EU:C:2020:1049, punt 34)].

(50) Volgens punt 35 van het arrest Franck moet inzonderheid de uitdrukking „verlening van kredieten en de bemiddeling inzake kredieten” ruim worden uitgelegd. Zij kan dus niet louter betrekking hebben op de door banken en financiële instellingen verleende leningen en kredieten. Deze uitlegging vindt steun in het doel van het bij de btw-richtlijn ingevoerde gemeenschappelijk stelsel, namelijk de belastingplichtigen gelijkheid van behandeling waarborgen.

(51) In punt 36 van dit arrest wordt gesteld dat uit de rechtspraak van het Hof blijkt dat de verlening van kredieten in de zin van artikel 135, lid 1, onder b), van de btw-richtlijn er onder meer in bestaat dat een geldsom tegen vergoeding ter beschikking wordt gesteld. Volgens punt 37 van dit arrest wordt die vergoeding weliswaar met name verzekerd door de betaling van rente, maar zijn andere vormen van tegenprestatie niet uitgesloten.

(52) In punt 38 van zijn arrest van 6 oktober 2022, O. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty reprezentowany przez O (C-250/21, EU:C:2022:757), heeft het Hof met betrekking tot een subparticipant bij een in het kader van die zaak aan de orde zijnde subparticipatieovereenkomst verklaard dat de omstandigheid dat die subparticipant wordt blootgesteld aan potentiële verliezen en aldus het kredietrisico draagt, inherent is aan elke verlening van krediet, ongeacht of dit risico voortvloeit uit wanbetaling door de debiteuren van de schuldvorderingen waarvan de opbrengst aan hem wordt overgedragen of uit de insolventie van zijn directe wederpartij.

Samenstel van diensten en ondeelbaarheid of zelfstandigheid van prestaties

(53) Het Hof heeft zich in meerdere arresten gebogen over de vraag of een handeling die uit een reeks elementen en verrichtingen bestaat, vanuit btw-oogpunt als één of meer prestaties moet worden aangemerkt en welke gevolgen dit kan hebben voor de belastbaarheid van een verkoop. Zie bijvoorbeeld arresten van het Hof van 19 juli 2012, Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484); 2 juli 2020, Blackrock Investment Management (UK) (C-231/19, EU:C:2020:513), en 25 februari 1999, Card Protection Plan Ltd (CPP) (C-349/96, EU:C:1999:93).

Noodzaak van het verzoek om een prejudiciële beslissing

(54) De Korkein hallinto-oikeus is de mening toegedaan dat factoring via factuurfinanciering moet worden aangemerkt als een onder bezwarende titel

verrichte dienst die binnen de werkingssfeer van de btw-richtlijn valt. Niettemin is het volgens de Korkein hallinto-oikeus enigszins onduidelijk hoe de vrijstellingsbepalingen van de btw-richtlijn moeten worden uitgelegd in het licht van de diverse vergoedingen die voor een dergelijke dienst in rekening worden gebracht.

(55) De Korkein hallinto-oikeus is van mening dat met name de btw-behandeling van de in de onderhavige zaak aan de orde zijnde factoring via cessie van vorderingen uitlegging behoeft tegen de achtergrond van meerdere bepalingen van de btw-richtlijn en de uitlegging die het Hof daaraan heeft gegeven. Inzonderheid moet worden verduidelijkt of kan worden aangenomen dat de factor die de vorderingen van zijn klant koopt, tegelijkertijd aan die klant diensten verkoopt die ten dele binnen de werkingssfeer van die richtlijn vallen.

(56) Uit het in de zaak MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring gewezen arrest en de reeds door de Korkein hallinto-oikeus gehanteerde uitlegging in beslissing KHO 2013:129 kan worden afgeleid dat de vergoedingen die de factor in geval van factoring via cessie van vorderingen in rekening brengt, betrekking hebben op inning van vorderingen en derhalve aan btw zijn onderworpen. Deze uitlegging is echter in meerdere opzichten problematisch.

(57) Volgens het in de zaak GFKL Financial Services gewezen arrest vormt de koop, voor eigen risico, van onvoldane schuldvorderingen voor een prijs beneden de nominale waarde geen binnen de werkingssfeer van de btw-richtlijn vallende dienst onder bezwarende titel in de zin van artikel 2, punt 1, onder c), en artikel 9 van de btw-richtlijn. Ook al heeft de hier aan de orde zijnde factoring via cessie van vorderingen geen betrekking op onvoldane schuldvorderingen, maar op in de toekomst opeisbare vorderingen, blijft het voor de Korkein hallinto-oikeus onduidelijk of de verschillende uitkomsten in de zaken MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring en GFKL Financial Services aan de hand van die omstandigheid kunnen worden verklaard. Hetzelfde geldt voor de formele vraag of de partijen afzonderlijk een bepaalde vergoeding zijn overeengekomen of dat die rechtstreeks in de koopprijs van de vorderingen is verrekend.

(58) De in casu door de factor in rekening gebrachte financieringscommissie is des te hoger naarmate de overeengekomen betalingstermijn voor de te financieren gefactureerde vordering langer is. Men zou kunnen stellen dat er bij beide vormen van factoring sprake is van een rentepost om van daaruit – in navolging van de centrale belastingcommissie – tot de slotsom te komen dat de financieringscommissie bij beide vormen van factoring een tegenprestatie vormt voor een financiële dienst. Daartegenover staat dat men in het geval van factoring via cessie van vorderingen net zo goed zou kunnen stellen dat de financieringsvergoeding vanuit btw-oogpunt juist niet een door de factor aan de klant in rekening gebrachte vergoeding vormt, maar een correctiepost waarmee de koopprijs van de vordering aan de verdisconteerde contante waarde ervan, dat wil zeggen de daadwerkelijke economische waarde ervan, wordt aangepast.

(59) De Korkein hallinto-oikeus wijst erop dat de factor in de zaak MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring aan zijn klant rente bleef aanrekenen, zelfs nadat hij hem vaste vergoedingen in rekening had gebracht. Ook daarna bleef er dus een wederzijdse rechtsverhouding tussen de factor en de klant bestaan. In het onderhavige geval wordt bij factoring via cessie van vorderingen de eigendom van de vordering samen met het debiteurenrisico rechtstreeks van de klant aan de factor overgedragen en brengt de factor daarna geen rente of andere vergoedingen meer in rekening aan de klant. Vanaf het tijdstip van die overdracht hebben de inningsmaatregelen van de factor betrekking op zijn eigen vorderingen.

(60) De Korkein hallinto-oikeus wijst er voorts op dat in geen enkele taalversie van de thans geldende btw-richtlijn nog uitdrukkelijk melding wordt gemaakt van het begrip „factoring” in samenhang met de inning van schuldvorderingen.

(61) Volgens de Korkein hallinto-oikeus betroffen de zaken MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring en Axa UK, waarin vrijstellingen voor financiële diensten aan de orde waren, de uitlegging van artikel 13, B, sub d, en met name punt 3 ervan, van de Zesde richtlijn. Deze bepaling correspondeert met artikel 135, lid 1, onder d), van de thans geldende btw-richtlijn. De met artikel 135, lid 1, onder b), van de btw-richtlijn corresponderende bepaling over de vrijstelling voor de verlening van kredieten was die zaken daarentegen niet aan de orde.

(62) Volgens de Korkein hallinto-oikeus moet worden uitgemaakt of er met name ook bij dat onderdeel van factoring waarbij de door de factor ontvangen vergoeding een rentekarakter heeft, sprake is van inning van schuldvorderingen en dus van een aan btw onderworpen dienst. In de zaak MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring hoefde geen uitspraak te worden gedaan over de btw-plicht over rente die op basis van de dagelijkse debiteurenstand werd betaald.

(63) Volgens de in de onderhavige zaak verkregen informatie wordt factoring in de Finse belastingpraktijk – in weerwil van beslissing KHO 2013:129 van de Korkein hallinto-oikeus – deels beschouwd als aan btw onderworpen inning van schuldvorderingen en deels als vrijgesteld verstrekken van leningen of van andere vormen van financiering. De ruling van de centrale belastingcommissie is kennelijk in overeenstemming met de in Finland gehanteerde belastingpraktijk.

(64) Met betrekking tot oneigenlijke factoring heeft de Korkein hallinto-oikeus in zijn beslissing KHO 2022:17 verklaard dat uit de rechtspraak van het Hof niet kan worden afgeleid dat de verlening van kredieten in het kader van factoring deel uitmaakt van een aan btw onderworpen dienst en dat de onder de term „factoring” verkochte diensten in alle gevallen aan btw zijn onderworpen. Of er sprake is van een aan btw onderworpen activiteit of van een geheel of ten dele vrijgestelde financiële dienst, moet per geval worden beoordeeld, rekening houdend met de aard van de activiteit.

(65) Het is niet ondenkbaar dat er bij factoring in wezen sprake is van een deels „kredietachtige” financiering die niet dermate nauw verbonden is met de eventueel in het kader van factoring aangeboden – en belastbare – diensten zoals het beheer en de inning van schuldvorderingen, dat zij een ondeelbare prestatie vormen. Dit geldt met name voor factoring via factuurfinanciering. De kwalificatie van factoring als geheel aan btw onderworpen activiteit zou ook leiden tot een verschillende btw-behandeling van de verscheidene activiteiten op het gebied van financiering en kredietverlening.

(66) Volgens de Korkein hallinto-oikeus is er geen sprake van een uniforme btw-behandeling van factoring in de verschillende lidstaten. Zo zijn er kennelijk verschillen in btw-behandeling in Finland en Zweden.

(67) Appellante betwist voor de Korkein hallinto-oikeus het standpunt van de centrale belastingcommissie voor zover die daarin stelt dat de aan de zakelijke klanten in rekening gebrachte financieringscommissie en andere vergoedingen een tegenprestatie vormen voor het verstrekken van een vrijgestelde financiële dienst op het gebied van kredietverlening. Volgens appellante is zowel factoring via factuurfinanciering als factoring via cessie van vorderingen een geheel aan btw onderworpen dienstverlening op het gebied van beheer en inning van vorderingen.

(68) Volgens § 42, lid 1, punt 2, van de btw-wet moet onder vrijgestelde financiële diensten niet alleen het verstrekken van leningen worden begrepen, maar ook het verstrekken van andere vormen van financiering.

(69) In de vrijstellingsbepalingen van de btw-richtlijn wordt het verstrekken van andere vormen van financiering niet vermeld. Mocht de richtlijn aldus worden uitgelegd dat de vrijstelling zich niet uitstrekt tot de in de onderhavige zaak aan de orde zijnde vergoedingen, zou een volledig richtlijnconforme uitlegging van het nationale recht wellicht niet mogelijk zijn. In dat geval zou ook moeten worden onderzocht of de desbetreffende bepalingen van de richtlijn dermate duidelijk en onvoorwaardelijk zijn dat er op verzoek van de belastingplichtige rechtstreekse werking aan moet worden toegekend.

(70) Aangezien voor de beslechting van het aanhangige geding een uitlegging noodzakelijk is van artikel 2, lid 1, onder c), artikel 9, lid 1, en artikel 135, lid 1, onder b) en d), van de btw-richtlijn, moet het Hof worden verzocht om een prejudiciële beslissing.

(71) Het verzoek om een prejudiciële beslissing kan worden beperkt tot de financieringscommissie en de aanvangsvergoeding. Wanneer dienaangaande duidelijkheid bestaat over de juiste uitlegging van het Unierecht, kan de Korkein hallinto-oikeus de aangevoerde argumenten met betrekking tot de overige vergoedingen aan de hand van die uitlegging beoordelen.

(72) Appellante en de dienst ter bescherming van de rechten van de ontvangers van belastinginkomsten zijn gehoord over het aan het Hof gericht verzoek om een prejudiciële beslissing.

Prejudiciële vragen

1. Wanneer een factor in de toekomst opeisbare gefactureerde vorderingen van een klant koopt op een wijze dat het debiteurenrisico van die vorderingen van de klant op hem overgaat (factoring via cessie van vorderingen):

a) Moet de financieringscommissie die door de factor voor elke onder de overeenkomst vallende vordering in rekening wordt gebracht in de vorm van een percentage daarvan worden aangemerkt als een correctiepost voor de koopprijs van de vorderingen dan wel als een andere post die buiten de werkingssfeer van de btw-richtlijn valt, of

b) moeten artikel 2, lid 1, onder c), en artikel 9 van de btw-richtlijn aldus worden uitgelegd dat de factor als tegenprestatie voor de onder punt 1, a) hierboven genoemde financieringscommissie aan zijn klanten een dienst onder bezwarende titel verricht die binnen de werkingssfeer van de btw-richtlijn valt?

2. Moet de vaste aanvangsvergoeding voor het opzetten en opstarten van het factoringproces die in het kader van factoring via cessie van vorderingen aan de klanten in rekening wordt gebracht, worden aangemerkt als tegenprestatie voor de verkoop van een binnen de werkingssfeer van de btw-richtlijn vallende dienst aan de klanten?

3. Indien de onder de punten 1 en 2 hierboven genoemde vergoedingen die in het kader van factoring via cessie van vorderingen in rekening worden gebracht, moeten worden aangemerkt als tegenprestatie voor het verrichten van een binnen de werkingssfeer van de btw-richtlijn vallende dienst:

a) Moet artikel 135, lid 1, onder b), van de btw-richtlijn, dat ziet op de verlening van kredieten, of artikel 135, lid 1, onder d), van die richtlijn, dat ziet op handelingen betreffende betalingen en schuldvorderingen, aldus worden uitgelegd dat de aan de klanten in rekening gebrachte financieringscommissie of aanvangsvergoeding moet worden aangemerkt als tegenprestatie voor de vrijgestelde verkoop van een dienst, of

b) moet artikel 135, lid 1, onder d), van de btw-richtlijn aldus worden uitgelegd dat er sprake is van een tegenprestatie voor de aan btw onderworpen inning van schuldvorderingen dan wel van een tegenprestatie voor een andere aan btw onderworpen dienst?

4. Wanneer een factor middels een krediet aan zijn klanten een financiering verstrekt op een zodanige wijze dat de gefactureerde vorderingen van die klanten als zekerheid dienen voor de door hem verstrekte financiering (factoring via factuurfinanciering):

a) Moet artikel 135, lid 1, onder b), van de btw-richtlijn, dat ziet op de verlening van kredieten, of artikel 135, lid 1, onder d), van die richtlijn, dat ziet op handelingen betreffende betalingen en schuldvorderingen, aldus worden uitgelegd dat de aan de klanten voor elke onder de overeenkomst vallende vordering in rekening gebrachte financieringscommissie en de aanvangsvergoeding voor het opzetten en opstarten van het factoringproces op zijn minst ten dele moeten worden aangemerkt als tegenprestatie voor de vrijgestelde verkoop van een dienst, of

b) moet artikel 135, lid 1, onder d), van de btw-richtlijn aldus worden uitgelegd dat er sprake is van een tegenprestatie voor de aan btw onderworpen inning van schuldvorderingen dan wel van een tegenprestatie voor een andere aan btw onderworpen dienst?

5. Indien de in het kader van factoring via cessie van vorderingen dan wel via factuurfinanciering in rekening gebrachte financieringscommissie of aanvangsvergoeding als bedoeld in de punten 3 en 4 hierboven als geheel moet worden aangemerkt als tegenprestatie voor een aan btw onderworpen dienst, is de belastbaarheid van deze dienst op grond van de btw-richtlijn dan dermate duidelijk en onvoorwaardelijk dat er op verzoek van de belastingplichtige rechtstreekse werking aan moet worden toegekend, ook al geldt er volgens de nationale btw-wet een vrijstelling voor zowel het verstrekken van leningen als het verstrekken van andere vormen van financiering?

Na ontvangst van de prejudiciële beslissing van het Hof over de bovenstaande vragen zal de Korkein hallinto-oikeus in deze zaak eindarrest wijzen.

Korkein hallinto-oikeus:

[OMISSIS]